

jišřovacích podmínek již zaplacením prémiové splátky. V souzeném případě byly však povoleny pojistníku splátky a pojistka jest vyplacena (»eingelöst«) podle čl. 2 pojišřovacích podmínek zaplacením první prémiové splátky. Podle čl. 3 odstavec druhý pojišřovacích podmínek platí 30denní dodatečná lhůta i pro jednotlivé splátky prémiové. A podle čl. 4 a) pojišřovacích podmínek zaniká během prvních tří pojišřovacích let pojištění bez dalšího úplně, nebyly-li do 30 dnů splatné prémiové platy plněny. Vztahuje-li se 30denní sečkávací lhůta i na jednotlivé splátky, platí i o nich ustanovení čl. 4 a) prvá věta pojišřovacích podmínek, poněvadř tam se mluví všeobecně o splatných prémiových platech (»Prämienzahlung«). Tím není ještě vyjádřeno, ře se slovem »prémie« rozumí jen celoroční prémie, a nelze proto mítí nepochybně za to, ře ustanovení to neplatí i o první prémiové splátce, zejména když se dále v druhé větě čl. 4 a) praví, ře společnost jest povinna v dalších třech měsících dlužnou roční prémii nebo prémiovou splátku přijmouti a pojištění obnoviti. Pojišřovací podmínky pocházejí od pojišřovny a jejich nejasnost jde proto na její vrub (§ 915 obč. zák.). Jest tedy shora zmíněné v rozhodnutích čís. 6691 a 11431 sb. n. s. vyslovené zásady použití i na první prémiovou splátku. Podle toho jest žalovaný povinen zaplatiti jen celou první prémiovou splátku. V době vydání rozsudku prvé stolice zaplatil pouze část její a zůstal dluřen z pojistky čís. 400.940 částku 56 Kč a z pojistky čís. 400.942 částku 54 Kč, úhrnem 110 Kč, což zaplatil až po rozsudku prvého soudu dne 12. října 1933. Bylo ho proto v prvé stolici odsouditi k zaplacení 110 Kč se 6% úrokem od 11. června 1932 do 12. října 1933. V odvolacím řízení měl již 110 Kč zaplaceno a dlužil ještě 6% úrok z obou částek v součtu 110 Kč; bylo proto změnití napadený rozsudek tak, ře jest žalovaný povinen zaplatiti ještě 6% úrok ze 110 Kč za uvedenou dobu.

Čís. 14813.

V jaké měně jest vyplatiti pojišřěnou sumu, zní-li životní pojistka, vystavená v roce 1909, na tehdejší marky německé říšské měny.

Rozhodná jest měna v době skutečné výplaty.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1935, Rv I 460/34.)

Manřelka žalobcova byla pojišřěna podle pojistky ze dne 19. března 1909 na život na 10.000 Ř. M. Pojistná suma měla býti vyplacena nejpozději 28. února 1929. Žalobce vycházejí z názoru, ře pojistná suma zní na marky, jeř byly v době uzavření pojistky platící měnou v Německu, poněvadř místo plnění bylo Lipsko, tedy říšskoněmecké finanční území, dovozují, ře pojistku jest tedy zaplatiti v nové měně, která o dni splatnosti (1929) na tomto území byla oficielní měnou, jeř nastoupila na místo měny smluvní. Tato měna odpovídá také valutárně tehdejší měně smluvní. Nutno také dbáti zásady »rebus sic stantibus«. Odpočítává tedy od částky 10.000 Ř. M., splatných 28. února 1929, prémie za leta 1924—1928, dohromady 2.586 Ř. M. a navrhuje odsouzení žalované k zaplacení částky 7.414 Ř. M. s 5% úroky od 28. února 1929. Má

dále za to, že má též nárok na vrácení premií jím v plnohodnotné měně placených s úroky; zaplatil až do roku 1920, tedy do doby, kdy německá inflace ještě daleko nenastala, za 6 roků 2.200 Ř. M. 60 F., a za 7 roků 3.620 Ř. M. 40 F., tedy dohromady 5.821 Ř. M. a navrhuje in eventum odsouzení žalované k zaplacení této částky s 5% úroky od 28. února 1929. Pro případ, že by jeho oběma návrhům nebylo vyhověno, žádá částku 8.413 Kč a 5% úroky od 28. února 1929. Tuto žalobní prosbu odůvodňuje tím, že podle § 7 obč. zák. s použitím analogie měl by soud určití míru plnění, jež má žalovaná poskytnouti. V tomto směru jest poukázati na to, že v době uzavření smlouvy 100 marek činilo 120 rak. korun a že tedy má platiti stejná relace při výplatě pojistných částek, které teprve teď jsou splatny nebo pro prodlení pojišťovací společnosti teprve teď mají býti vyplaceny. Musí tedy býti obnos 10.000 marek přepočítán na částky 12.000 Kč, v kterémžto případě pojištěný už bez toho vzhledem k úmyslu sledovanému při uzavírání smlouvy trpí škodu tím, že podle zákona je stará koruna zároveň postavena koruně čsl. Odečtou-li se od částky 12.000 Kč premie, jež v letech 1924—1928 nebyly zaplacený, v částce 2.586 marek, přepočítáno podle stejné zásady na 3.587 Kč, zůstane částka 8.413 Kč. Prv ý s o u d uznal částečně podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalovaná není zavázána zaplatiti nárok žalobcův z pojistky, jež zní na starou měnu markovou, v měně nyní platící, t. j. v říšských markách (RM.), a sice také ne v poměru 100 M : 120 Kč. O vrácení zaplacených premií rovněž nemůže býti řeči. Mohlo by se jednati pouze o to, zda jest zde použití německého valorisačního zákona ze dne 16. července 1925, RGBl. I 117, jenž pojednává v §§ 1, 59 až 61 o zhodnocení pojištěných, jichž pojistky na život spočívají na smlouvách uzavřených před 14. únorem 1924, a znějí na placení v měně markové anebo v měně tuzemské již neplatící, které byly postiženy shroucením měny. Avšak z uvedených ustanovení jde najevo, že jest tam právo valorisační přiřčeno jen těm pojištěním, jež jsou podrobena německému pojišťovacímu kmeni na základě premiových rezerv, složených v Německu. Zde však tomu tak není, ježto jedná se o takové pojištění, pro něž premiové rezervy nebylo ukládati v Německé říši, nýbrž v bývalém Rakousku, po případě nyní v Československé republice. Valorisace následkem toho není možná a nemůže žalobce platně žádati, aby žalovaná jinak platila než ve staré markové měně, prakticky ovšem úplně znehodnocené, takže žalobní žádání jeví se neodůvodněným.

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobci přísluší podle životní pojistky z roku 1909 pojistná jistina 10.000 marek německé říšské měny. Bankovním zákonem německým ze dne 1. června 1909 (RGBl. S. 515) byly noty říšské banky prohlášeny za zákonné platidlo s účinností od 1. ledna 1910, takže žalobce pozbyl práva žádati výplatu ve zlatě, třebaže pojistka zněla původně na zlatou měnu markovou, an si žalobce nevyhradil výslovně placení ve zlatě (zlatá doložka). Německým zákonem ze dne 30. srpna 1924 (RGBl. II. S. 254) byla zavedena říšská marka a byl stanoven poměr mezi dřívější markou

a novou říšskou markou tak, že se jeden bilion marek rovná jedné říšské marce. Pojistná jistina byla splatná dne 28. února 1929. Pro otázku, v jaké měně jest vyplatiti pojištěnou sumu, jest rozhodnou měna v době skutečné výplaty, nikoli v době, kdy nastal pojistný případ, jak bylo dolíčeno v rozhodnutí čís. 1037 sb. z. a n. Skutečná výplata dosud nenastala a rozhoduje tudíž doba nynější, kdy zlaté marky nejsou již v oběhu, a nastupuje proto za ně podle § 989 obč. zák. a čl. 336 odst. 2 obch. zák. říšská marka podle své vnitřní hodnoty, tedy v poměru shora zmíněném, podle něhož by se tudíž žalobcův nárok rovnal téměř nule, i kdyby se převedl z říšských marek na Kč v poměru 1 : 8. Pro použití § 7 obč. zák. o období není důvodu. Ani období zákona ani období práva nelze tu použiti již proto, že tuzemské zákonodárství nezná všeobecné valorisace (znehodnocení). Pokud některé tuzemské zákony připouštějí zhodnocení (na př. zákony čís. 524/19 sb. z. a n. o úpravě a ceně elektrické energie a plynu, nebo čís. 471/20 sb. z. a n. o úpravě pachtovného nebo čís. 121/21 sb. z. a n. o úpravě starších smluv o těžbě dříví), tedy jde vesměs jen o výjimečná ustanovení, jichž právě pro jejich výjimečnost obdobně nelze použiti. Pokud naše soudnictví připouští zdánlivé zhodnocení při závazcích znějících na starorakouské koruny (rozhodnutí 2244, 2665, 3566, 4344 sb. n. s. a jiné), opírají se tato rozhodnutí v podstatě o § 6 zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 187 sb. z. a n. o československé měně, ale to nelze rozšiřovati na závazky v jiné měně, než ve starorakouských korunách. Pro použití přirozeného práva podle § 7 poslední věty obč. zák. není vůbec důvodu, poněvadž pojistník, uzavřel-li smlouvu v měně cizí a dal-li tak najevo, že důvěřoval více cizí měně a uložil si v ní úspory, musí právě tak nésti nepříznivé následky jejího zhroucení, jako mu prospěje její vzestup. Nebylo by ani spravedliv ani vhodné a účelné, by mu byla poskytnuta v takovém případě zvláštní ochrana podle přirozených právních zásad. Ani poukaz na okolnost, že pojišťovna »Fénix« honorovala v tuzemsku pojistky žalované strany, znějící na rakousko-uherské koruny, v československých korunách, nemůže odůvodniti nárok žalobcův, třebaže pojišťovna »Fénix« tak činila jménem a na účet žalované, poněvadž šlo o starorakouskou měnu, nikoliv o zlatou markovou měnu. Zhodnocovací zákon německý ze dne 16. července 1925 (RGBI. I. S. 117) podle čl. 103 odstavec 2 poslední věta provoz. nař. ze dne 29. listopadu 1925 (RGBI. I. S. 392) se na žalobce nevztahuje. Z toho, že z vládního nařízení ze dne 24. června 1920 čís. 402 sb. z. a n. o převzetí pojištění cizozemských pojišťoven pojišťovnami domácími jest patrna snaha chrániti zájmy zdejších pojistníků pojištěných u cizozemských pojišťoven, zejména též pokud se týče měny, nelze vůbec vyvozovati důvodnost zažalovaného nároku, poněvadž uvedené vládní nařízení pouze zmocňuje ministra vnitra, aby v dohodě s ministry financí a spravedlnosti sjednal a schválil podmínky pro převod pojištění od cizozemských ústavů pojišťovacích na ústavy domácí. Než i kdyby bylo došlo ke schválení takového převodu účinnému i pro souzený případ, nebyl by tím nárok žalobcův odůvodněn, poněvadž tím by byla zproštěna žalovaná cizozemská pojišťovna svého závazku vůči pojistníkovi podle § 1 odst. 2 uvedeného vládního nařízení. Souzený případ nelze ani obdobně posuzovati podle úmluvy mezi republikou Československou

a královstvím Italským o plnění smluv o pojištění čís. 35/27 sb. z. a n., poněvadž jde o zvláštní úmluvu, ujednanou jen mezi těmito státy, z níž nelze vyvoditi obdobné právní zásady proti pojišťovnám říšskoněmeckým. Jinak se odkazuje na obdobné rozhodnutí sb. n. s. čís. 13193 a není zapotřebí věcně se zabývatí ostatními dovolacími důvody, ani vývody dovolací odpovědi.

Čís. 14814.

K výkladu §§ 142 čís. 2, 154 odst. 2 konk. ř.

Návrh na nucené vyrovnání předpokládá, že úpadce v době podání návrhu jest ochoten zúčastniti se nuceného vyrovnacího řízení objasněním svého majetkového stavu. Nepředložil-li podrobného seznamu jmění, rozhoduje, zda jest nebo může si býti vědom, že nepředložením seznamu toho nesplní předpoklady pro přípustnost návrhu na vyrovnání.

Zda jsou výhody, poskytnuté úpadci vyrovnáním v rozporu s jeho hospodářskými poměry nebo odporuje-li vyrovnání společnému zájmu věřitelů, jest řešiti podle majetkových poměrů úpadcových a podle pravděpodobného výsledku konkursního řízení.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1935, R II 521/35.)

Prv ý s o u d potvrdil nucené vyrovnání o jmění úpadce. R e k u r s n í s o u d odepřel nucenému vyrovnání soudní schválení. D ů v o d y: Ze spisů jest patrnó, že úpadce nepředložil seznam jmění. Tento nedostatek má za následek, že návrh na nucené vyrovnání byl nepřípustný, měl býti dle § 142 čís. 1 konk. ř. zamítnut, a když se tak nestalo, tu dle § 154 čís. 1 konk. ř. měl soud odepřítí přijatému nucenému vyrovnání soudní potvrzení. Již z tohoto důvodu bylo rekursu vyhověti. Tato vada vyrovnacího návrhu není však pouze formálním nedostatkem, protože ze spísu je patrnó, že stav úpadcova jmění, pokud se týče stav konkursní podstaty dosud není přesně zjištěn, takže soud prv é stolice nemohl si ani utvořití obraz o tom, zda výhody, které nucené vyrovnání poskytuje úpadci, nejsou snad v rozporu s jeho hospodářskými poměry. Správce podstaty podal sice seznam jmění, ale tam praví doslova: »že přesný stav aktiv bude moci sdělití teprve později«. Ve své další zprávě, kterou podal vzhledem na úpadcův návrh na nucené vyrovnání, tento nedostatek také nebyl odstraněn a správce podstaty jest pro přijetí této kvoty pouze proto, že považuje za nejistý odhad výnosu, který by se dal docílití soudním prodejem nemovitostí úpadcových, což ovšem nestačí k tomu, aby soud mohl dospětí k přesvědčení, že úpadce nuceným vyrovnáním se neobohacuje ke škodě svých věřitelů. Ježto tedy nedostatek seznamu jmění jest nejenom závažným nedostatkem formálním, ale překáží také tomu, aby bylo možno učinití si obraz o přiměřenosti přijaté kvoty, tu bylo rekursu vyhověti a přijatému vyrovnání soudní potvrzení odepřítí (§ 154 čís. 1 konk. ř.).

N e j v y š š í s o u d uložil rekursnímu soudu, by o rekursu po doplnění řízení znovu rozhodl.